

berneft i en lang Række af Aar har fiddet her i Rigsdagen, først i Folkethinget og siden i Landstinget, som Repræsentant for en jydsk Valgkreds, faa anseer jeg mig ogsaa for berettiget til, overfor denne Betragtning, der i sin Tid var faa ganske berettiget, nu at minde om, at et Argument kan blive brugt faa lidt, at det tilsidst kan blive opbrugt. Jeg skal altsaa lade alle de almindelige Bemærkninger, som ere fremkomne, hvad enten de nu ere komne fra ærede Medlemmer eller fra den ærede Indenrigsminister, i hvis forskjellige Foredrag Betragtningerne om de materielle Interessers Betydning og om Vigtigheden af gode Communicationsmidler har spillet en meget bethelig Rolle, aldeles ligge; thi det er ikke derom, at der her er Spørgsmaal. Det, hvorom der er Spørgsmaal, er derimod om Staten nu for Diebliffet, under vore nærværende baade finansielle og politiske Conjuncturer, skal udføre flere og navnlig skal udføre de i det foreliggende Lovforslag opførte Jernbanelinier. Derom og derom alene er Spørgsmaalet, og Alt, hvad der har dreiet sig om de almindelige indledende Betragtninger, kunde efter min Overbeviisning fra alle Sider have været sparet. — Dette Spørgsmaal, om Staten nu skal stride til at udføre de i Lovforslaget nævnte Jernbanelinier, vilde ganske vist være meget let og meget hurtigt besvaret, dersom man deelte alle de af det ærede Sde Kongevalgte Medlem (Andræ) udtalte Anskuelser, som tildeels vare i den Grad abstracte, at han endog betragtede vore gode, fede jydsk Studer som Abstractioner, for ikke at sige næsten som ideelle Væfener. Dersom man med ham var enig i, at Staten slet ikke egentligt skulde besfatte sig med Jernbaneanlæg, at det var Noget, der passende ganske kunde overlades til den private Industri, som nok vilde vide at tilveiebringe de Jernbaner, som kunde betale sig, og afholde sig fra at anlægge dem, som ikke kunde betale sig, og som Følge deraf ikke gjøre nogen Nytte, og at Staten som Følge deraf ikke skulde gjøre Noget som helst i denne Retning, ja saa var Sagen simpel nok. Men af den Mening er jeg ikke. Jeg troer, at det gaaer med Jernbaner, som f. Ex. med Postvæsenet og Telegraphvæsenet, at der derunder maa indbefattes mange vigtige Interesser, som ingenlunde finde

deres fulde Udtryk, jeg siger med Villie deres fulde Udtryk, i Rentendbhyttet, der naturligtvis for den private Industri maa være den ene ledende Norm, og jeg troer derfor, at det i mange Henseender kan være ønskeligt og magtpaaliggende, at Regjeringen beholder Jernbanerne i sin Haand. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind paa dette Punkt, da jeg ikke troer, at det ærede Medlem vil gjøre mange Profelyter for sin Anstuelse, og jeg skal kun minde om, at slaaende Beviis for Rigtigheden af, hvad jeg her har tilladt mig at antyde, netop ligger i den jydsk Everbane, som endog er foreslaet af det Ministerium, hvori det ærede Medlem — han gjorde selv opmærksom derpaa — var Finantsminister, og for hvilken jeg har stemt og stemt med god Samvittighed, fordi det efter min Overbeviisning, affect fra ethvert Spørgsmaal om dens Rentabilitet, var af stor politisk Betydning og Vigtighed, at den hele vesilge Deel af Jylland, der hidtil ved den nedadgaende Strømning af Studer og ved den opadgaende Strømning af Courantstillinger var paa en noget betænkelig Maade bleven isoleret fra det øvrige Danmark, ved den blev knyttet til dette og navnlig til Hovedstaden; det maa være mig tilladt her at indskyde den Bemærkning, at det var en lignende Betragtning, der for mig var en medvirkende Grund til, at jeg, da jeg var Indenrigsminister, gjorde mig Umage for, hvad jo ogsaa lykkes, igjennem Jernbanenettets Retningslinie at faae udtrykt, at det er Dboerne og ikke de eiderstedtske Studesedere, som ere Sydernes rette Brødre, og at det er Kjøbenhavn og ikke Hamborg, som er deres rette Hovedstad. Jeg har heller ikke stemt for Everbanen af 1857 i den Tanke, at der dermed for Statens Vedkommende skulde være steet en Afslutning, — thi det var mig ganske klart, for blot at nævne dette ene, at, naar den skulde gjøre nogen virkelig Nytte hos Befolkningen og tillige have Udfigt til nogensinde at forrente sig for Statskassen, saa maatte det være forudsat, at man ikke blev staaende ved den alene, men at der virkelig maatte fortsættes —, men jeg har ligeledes med god Samvittighed givet min Stemme og min ivrige Understøttelse til Jernbaneloven af 1861, der, jeg vil ikke sige,